1848. N°. 60

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

VRIJDAG, 19 MEI.

De Prijs der Courant is ƒ 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 *Centen afgegeven.*

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 8 Mei.

Het arrest, den 5den Mei 1848 gewezen, en heden in het *Weekbl. van het Regt* medegedeeld, in de zaak van de Waalsche Kerkeraad te Amsterdam tegen den Staat, luidt hoofdzakelijk aldus:

Gehoord het Openb. Min. in deszelfs conclusiën, strekkende tot niet ontvankelijk-verklaring van den eischer, met veroordeeling in de kosten:

Gezien de stukken,

Overwegende, wat de daadzaak betreft, dat deze daarop eenvoudig nederkomt: »dat, bij de Waalsche Gemeente te Amsterdam eene Predikantsplaats opengevallen zijnde, en de weduwe des overleden Predikants, verklaard hebbende, ten gevolge van schikkingen met den Kerkeraad, af te zien van het *annus gratiae*, door den eischer aanspraak is gemaakt op de vacatuur-penningen, welke anders aan de weduwe en bij gebreke van weduwe, gedurende de vacature ten behoeve van de dienst aan den Kerkeraad zouden competeren;"

O., dat aan die aanspraak door de Staat niet voldaan wordende, op grond van een Kon. Besluit van den 29sten Julij 1843, houdende bepalingen omtrent het getal der Waalsche Predikanten, de Staat is gedagvaard ter voldoening dier vacatuur-penningen, vermits bij art 192 Grondwet die betaling zoude zijn verzekerd;

O., dat tegen deze vordering zijn voorgesteld drie middelen van niet-ontvankelijkheid, en ten principale is geconcludeerd tot ontzegging van den eisch;

O., dat mitsdien alle de drie voorgestelde exceptiën van niet-ontvankelijkheid zijn ongegrond, [gelijk in overwegingen die wij hier, als niet tot de hoofdzaak afdoende, achterwege laten, wordt aangetoond].

O., ten aanzien der vordering ten principale, dat te dien aanzien het éénig verschilpunt in regten is, of art. 192 Grondwet, zoo als de verweerder beweert, alleen in dien zin moet worden verstaan, dat het eenig en alleen te beschouwen zij als eene bepaling, "geschreven tot geruststelling van de ingezetenen en van de verschillende kerkgenootschappen en als voorschrift voor de regering en wetgeving, zonder kracht noch werking voor de belanghebbenden, dan wel als obligatoir ten behoeve dezer laatsten;

O., dat in eerstgemelden zin de bepaling inderdaad niets zoude beteekenen, ook niet als voorschrift voor de regering en wetgeving, maar het lot der belanghebbenden in die gezindheden, welke bij het emaneren der Grondwet en vroeger van hunne fondsen zijn beroofd, en dezelve bij vroegere Grondwet bereids als nationaal hebben zien verklaren, ten eenemale van den bij de Grondwet verbonden Staat zoude zijn afhankelijk gesteld, en dat alzoo bij het artikel eene zeer ijdele en niets beteekenende zoogenaamde algemeene geruststelling zou zijn gegeven, zonder ander gevolg dan dat, wat de Regering daaraan in elk geval zou willen geven, hetgeen ten eenemale zou strijden met de uitgedrukte woorden: »dat de tractementen, pensioenen en andere inkomsten, van welken aard, thans genoten door de gezindheden of derzelver leeraars, aan de gezindheden worden verzekerd," terwijl dergelijke uitlegging tevens zou strijden met den aard en het doel der toezegging, in verband met het bepaalde bij de tweede zinsnede van het artikel, omtrent het facultative van dergelijke toekenning aan leeraars, die tot daartoe geen tractement hebben genoten;

O., dat het er verre af is, dat, gelijk beweerd is, dergelijke verzekering en toezegging zoude gelijk staan met de beloften van staatkundige instellingen, bij de wet of anderzins te regelen en welker instelling alsdan evenzeer in regten zoude kunnen worden gevorderd, nademaal in die gevallen zeer zeker geen twistgeding zou rijzen over eigendom en daaruit voortspruitende regten, of over schuldvordering of burgerlijke regten, waarvan de kennisneming bij art. 163 Grondwet bij uitsluiting aan de regterlijke magt is opgedragen; maar dat veeleer het onderwerpelijk geval gelijk staat met die der artt. 29, 31, 34 en 36, omtrent het toegezegd inkomen aan de Kroon, aan eene Koninginne weduwe en aan den Prins van Oranje, van artt. 88 en 89 Grondwet, omtrent de verblijf- en reiskosten der leden van de Eerste en Tweede Kamer van de Staten-Generaal, als houdende gecontracteerde schuld en alzoo gevende schuldvordering conform art. 163;

O., dat *in casu* alleen sprake zijnde omtrent dergelijke vordering van vacatuur-gelden, gedurende vacature, die vordering alzoo is gegrond;

Regt doende, verwerpt de exceptiën van niet-ontvankelijkheid;

Veroordeelt den ged., om aan den eischer te voldoen den op 1 Julij ll. verschenen eersten driemaandelijkschen termijn der bewuste vacatuur-penningen, van den 1sten April 1847, ten bedrage van ƒ 558,62½, en om met de betaling der vacatuur-penningen voort te gaan, totdat die opengevallen Predikants-plaats zal zijn vervuld of daarin anders wettelijk zal zijn voorzien; en veroordeelt den verweerder in de kosten.

— Wij vernemen met genoegen dat op voordragt van HH. Curatoren, bij besluit van den Ed. Achtb. Raad dezer Stad aan de Heeren Dr. A. Hecker en Dr. M. de Vries, Praeceptoren aan het Stedelijk Gymnasium alhier, welke beide op het drietal stonden voor eene vacature bij het Gymnasium te Amsterdam eene verhooging van tractement is toegekend, waarop deze Heeren verzocht hebben bij die benoeming niet verder in aanmerking te komen; terwijl tevens gelijke verhooging voor den Heer Prorector Dr. W. Pluygers is bepaald. De regering geeft hierdoor op nieuw het bewijs harer levendige belangstelling in het onderwijs; terwijl dit besluit niet alleen verblijdend maar tevens vereerend is voor genoemde Heeren, wier ijver en kunde hetzelve hebben uitgelokt.

'sGRAVENHAGE, 18 Mei.

Bij Koninklijk besluit van den 16den dezer is de Generaal-Majoor J. H. Voet, thans Commandant van de 2de brigade der 1ste divisie infanterie, en waarnemend provinciaal Commandant van Noord-Braband, benoemd tot tijdelijk Minister van Oorlog, met ingang van den 22sten dezer maand; en bij besluit van den 17den, tot tijdelijk Minister van Buitenl. Zaken de Baron A. A. Bentinck, thans Gezant aan het Hof van België.

— Z. Exc. de tijdelijke Minister van Buitenlandsche Zaken Baron Bentinck, is heden morgen bij den Koning ten gehoore toegelaten, en heeft zich vervolgens naar zijn Ministerie begeven.

— Z. M. heeft den Heer P. A. Ossewaarde, Raad-Adviseur bij het departement van Finantiën, tijdelijk belast met de functiën van Minister van Finantiën. Heden heeft die Heer reeds de Vergadering van den Raad van Ministers bijgewoond, even als de tijdelijke Minister van Buitenl. Zaken, Baron Bentinck.

— Er is nog altijd sprake, dat de Heer Storm deel zal uitmaken van het nieuwe Ministerie. Men zegt dat hij belast zal worden met het Ministerie der Zaken voor de Roomsch-Katholijke Eeredienst, ter vervanging van den Heer Lightenveld, die tot andere hooge functiën zou worden geroepen. (*J. d. l. H.*)

— Gisteren zijn de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal wederom uit deze residentie vertrokken. — De werkzaamheden der Kamer zijn alzoo voor eenigen tijd geschorst. Men verzekert, dat deze schorsing der zitting welligt drie à vier weken zal duren en dat alsdan het ontwerp der gewijzigde Grondwet aan de Kamer zal kunnen worden aangeboden.

— Gisteren middag heeft er bij H. K. H. de Prinses Albert van Pruissen, op haar Buitengoed Rusthof onder Voorburg, een luisterrijk diner plaats gehad, waaraan deel hebben genomen HH. MM. de Koning en Koningin, de Prins van Oranje, Prins Hendrik en Prinses Frederik der Nederlanden.

— Dagelijks wordt uit Engeland alhier verwacht Z. D. H. de Luitenant-Generaal Hertog Bernard van Saksen-Weimar Eisenach. Z. D. H. zal zijn intrek nemen in het Hotel de Bellevue.

— In de residentie is aangekomen, en aan het Hotel de Oude Doelen afgestapt, de Baron Brantsen van der Zijp, Lid van het Collegie van Gedeputeerde Staten in Gelderland, en aan het Hotel de Bellevue, W. J. Baron van Brakel tot Brakel, Kamerheer des Konings en Burgemeester van Lienden (Gelderland.)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 Mei.

De bijzonderheden omtrent het gebeurde op den 15den komen hier op neder:

Nadat de Heer Wolowski was opgeklommen om ter gunste der Polen te spreken, drong een dof gerucht van buiten in de vergadering door. De quaestoren en eenige vertegenwoordigers verlieten de zaal. Verscheiden malen hield de spreker op. Weldra werd het spreken geheel onmogelijk door het steeds toenemend geschreeuw van buiten, en de Heer Lamartine verliet de zaal. De Heer Degousée, een der quaestoren, verklaarde dat zij niet konden instaan voor de veiligheid der vergadering. Dat de Bevelhebber der mobile garde,

ongeacht hunne bevelen, zijne soldaten heeft bevolen de bajonet van het geweer te nemen, ten aanzien van de ontelbare menigte die de vergadering dreigde te overweldigen.

Toen volgde eene vreeselijke opschudding en een nog verschrikkelijker geschreeuw deed zich hooren, het volk drong op de tribunes door. Het was toen omstreeks één ure.

De schrik der vrouwen, de verontwaardiging der vergadering, de kreten der binnendringenden, het geroep van: *Leve Polen! Leve Louis Blanc! Leve de regeling van den arbeid!* dat alles vormde een onbeschrijfelijk en verward gedruisch. Vele leden der clubs droegen vaandels, en stelden zich aan, als door razernij bezetenen.

Weldra drong het volk in de zaal, en alle bijzondere tribunes werden overweldigd. Een persoon, die de banier van de club Blanqui droeg, werd door de deurwaarders en eenige leden der vergadering aangevallen, de voorzitter Buchez werd de vlag meester, die hij boven het bureau hield; doch de kreten bleven voortduren. De meeste vertegenwoordigers bleven op hunne plaats; sommigen trachtten aan het woord te komen, doch werden met bedreigingen beantwoord, en alleen de tusschenkomst van eenige meer gematigde werklieden verhinderde sommigen uit de razende menigte, om aan die bedreigingen gevolg te geven.

Dat tooneel had meer dan een uur geduurd. Ten laatste kreeg Louis Blanc eenig gehoor; hij noodigde het volk om heen te gaan. Met geestdrift werd hij toegejuicht, doch niet gehoorzaamd. Toen er een weinig stilte kwam, wilde de Heer Raspail de petitie ten gunste van Polen voorlezen. Een der vertegenwoordigers vroeg hem: uit wiens naam en met welk regt hij in de vergadering sprak. Het was het sein tot eene herhaling der kreten en bedreigingen. Na eene poos werd ten laatste echter de petitie gelezen en met onbeschrijfelijke toejuichingen beantwoord. Alstoen werd er een stoel op het spreekgestoelte geplaatst, de Heer Blanqui beklom dien en verkondigde welke de uiterste eischen des volks waren; hij vorderde dat, staande deze zitting, de vertegenwoordigers den oorlog ten gunste van Polen zouden verklaren, dat zij de moordenaars van Rouen zouden te regt doen staan; dat zij maatregelen zouden nemen om het lot der arbeidende klasse te verbeteren, en hij verklaarde, dat het volk de vergadering niet zou verlaten voor dat zij omtrent dat alles door eene stemming bevestigd had.

Maar de vergadering toonde geenerlei gezindheid om daaraan te voldoen, en men moet erkennen dat zij met veel waardigheid gehandeld heeft. Ledru-Rollin trachtte even vruchteloos als Louis Blanc het volk te bewegen om zich te verwijderen. Het gedruisch en de opschudding begonnen op nieuw en duurden nog omstreeks anderhalf uur voort, toen men eensklaps hoorde uitroepen, dat eene der boventribunes door het gewigt der zich daarop bevindende personen begon in te zakken. Hoewel zulks het geval niet was, stormde men de trappen af.

Vele leden verlieten de zaal; Blanqui decreteerde in naam des volks eene belasting van 1,000 millioen op de rijken. Hubert verklaarde de nationale vergadering ontbonden, en telkens barste de menigte in daverende toejuichingen los.

De Heer Buchez verliet toen voor goed zijne zitplaats, na de zitting onder de toejuichingen der leden geschorst te hebben. Het bureau en bijna al de leden volgden hem naar buiten. Het was toen vier ure.

»Naar het Stadhuis! Een voorloopig Bestuur!" schreeuwde men, en de menigte verwijderde zich.

De leden der clubs wilden de volgende personen tot leden van het bestuur benoemen: Pierre Leroux, Raspail, Proudhon, Hubert, Blanqui, Louis Blanc, Ledru-Rollin, Albert, Barbès en Cabet.

Na het vertrek der menigte hebben zich een honderdtal leden in de zaal der vergadering vereenigd, en de Heer Lamartine heeft eene redevoering gehouden, die aldus eindigde: »In een oogenblik als het tegenwoordige is de regering niet in den raad; zij is op straat, op de markt, op het tooneel zelf van den strijd." Alle aanwezigen riepen uit: »Wij zullen allen met u gaan!" De zaal was vol nationale gardes, die denzelfden kreet met onbeschrijfelijke geestdrift deden hooren.

De leden der clubs waren op het stadhuis. De nationale garde trok de stad door, onder het geroep van: »Leve de nationale Vergadering!" Zij nam Blanqui en Barbès in hechtenis, alsmede de Generaal Courtais, als medepligtige en nog andere.

De zegels van het Ministerie van Binnenl. Zaken zijn weggeroofd. Er is eene waarschuwing bekend gemaakt, om alleen geloof te schenken aan bevelen die eigenhandig door de leden van het uitvoerende bewind zullen geteekend zijn. Eenige personen, die voor het Ministerie van Justitie: Leve Barbès! riepen, zijn onder het daverend gejuich der aanschouwers in hechtenis genomen. Lamartine en de vertegenwoordigers, die met hem waren, hebben zich naar het stadhuis begeven. Sommigen verdenken de Heeren Louis Blanc en Ledru-Rollin van niet vreemd aan den opstand te zijn.

De volgende proclamatie is uitgevaardigd:

»*Fransche Republiek.* Op het Stadhuis.

»De nationale vergadering is niet ontbonden; voor den opstand wijkende heeft zij hare zitting voor opgeheven verklaard. De weldenkende burgers van Parijs zijn geroepen den eerbied voor de nationale vergadering, die door algemeene verkiezingen benoemd is, te handhaven. De nationale vergadering aan te vallen is hetzelfde als de republiek aan te vallen, die in Februarij verworven en door de vergadering geproclameerd is. Leve de nationale vergadering! Leve de republiek!

»De Maire van Parijs; ARMAND MARRAST."

— De nacht van 15 op 16 dezer is rustig afgeloopen. Een aanzienlijk aantal troepen was op de been. In den avond van den 15^{den} zijn ook al de clubs door de militairen en de nationale garde gesloten.

De nationale vergadering, die den 15^{den} des avonds ten 5 ure is bijeengekomen, is eerst ten 10 ure uiteen gegaan, en zou in den morgen van den 16^{den} weder vergaderen. Op het einde der zitting van den 15^{den} hebben de nationale gardes de epauletten van de schouders van Generaal Courtais gerukt, zijn degen gebroken en hem vervolgens uit de zaal gejaagd. De Heer Clement Thomas is in zijne plaats als Opperbevelhebber benoemd. Blanqui is nog niet gevangen. Meer dan 60 personen zijn gearresteerd, onder anderen Albert, Barbès en Hubert. Caussidières is in zijne functiën geschorst.

Volgens de laatste berigten, zijn deze mannen des geweld reeds op het kasteel van Vincennes bezorgd.

— Op het feest der Eendragt moeten ook, om aan hetzelve luister bij te zetten, 500 der schoonste meisjes tegenwoordig zijn; ruim 8,000 hadden zich aangemeld, en verscheidene die niet gekozen waren, hebben gedreigd bij de Nationale Vergadering te zullen appelleren. Nu moeten van die 500 nog de 20 schoonste verkozen worden, om bij het feest den eersten rang te bekleeden; welk een taak voor de kiezers!

ITALIE.

ROME, 6 Mei.

Het nieuwe ministerie, waarin nu slechts één geestelijke zitting heeft, heeft zijne programma afgekondigd, dat op de beginselen van vrijheid en regtvaardigheid rust. — Volgens een Pauselijk besluit zal een reserve-corps van 6,000 man worden opgerigt. — Men scheen een vergelijk met de bewegingspartij te hebben getroffen, derwijze, dat de oorlog tegen Oostenrijk door den Pauselijken Staat zoude worden voortgezet, zonder dat de Paus zich uit Rome verwijderde, of zonder dat zijn naam daarbij werd genoemd. Het nieuwe bewind werd echter door deze partij reeds als zeer verdacht voorgedragen.

— Er waren te Verona onderscheiden geestelijken gevangen genomen, die door geld en in de biecht Italiaansche soldaten getracht hadden van Oostenrijk afvallig te maken.

— Te Messina was den 2^{den} tusschen de Napelsche bezetting van het kasteel en de stedelijke overheid eene wapenstilstand tot den 20sten Mei gesloten.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 12 Mei.

Hier is de kieswet uitgevaardigd, waarbij het stelsel van verkiezingen met éénen trap is aangenomen; op iedere 500 zielen wordt 1 kiezer gekozen; voor iedere 50,000 zielen 1 Afgevaardigde, zoodat de Kamer van Afgevaardigden uit 383 leden zal bestaan. De Rijksdag zal den 26sten Junij worden geopend.

— Van den 15^{den} dezer af worden in Gallicië en Lodomirie alle heerediensten afgeschaft, en ook de grondbezitters ontheven van de op hen rustende verpligtingen.

FRANKFORT.

14 Mei.

Onze stad is heden nacht het tooneel van ongeregeldheden geweest, doordien het volk aan onderscheiden inwoners Charivari's bragt en toen de glazen begon in te slaan. Het was het gevolg van de uitdrukking van ontevredenheid wegens het afzonderlijk protocol, dat de Bondsvergadering den 4^{den} Mei heeft afgevaardigd. De rust was in den loop van den dag weder hersteld, en er werden maatregelen genomen om hare stoornis te voorkomen.

HOLSTEIN.

RENDSBURG, 13 Mei.

De bevelvoerende Pruissische Generaal von Wrangel, heeft, ten gevolge der verklaring van Zweden, de dadelijke bijeenroeping van het 10de Bonds-legercorps verlangd.

— Naar men verneemt zou Zweden alleen dan aan Denemarken hulp verleenen, wanneer dit laatste genoegzamen waarborg gaf voor de terugbetaling der te maken oorlogskosten.

— De Regering van Zweden had bij den Landdag een crediet van 2 millioen aangevraagd voor oorlogstoerusting; in Schonen zal een legercorps van 10,000 man bijeentrekken onder bevel van den Luitenant-Generaal Cederström. Dat land bezit thans eene zeemagt van 14 linieschepen, 13 fregatten en omstreeks 500 kleinere oorlogsvaartuigen.

Wij ontvingen onderstaand stuk van eene geachte hand. De S. ontwikkelt het gevoelen dat directe verkiezingen de volksstem niet uitmaken. Wij voor ons, ofschoon meer geneigd tot verkiezingen met éénen trap, willen ons geene partij stellen tegen de directe, welke de geest des tijds schijnt te vorderen, en, evenmin als wij dit stuk hebben uitgelokt, evenmin zullen wij andere in tegenovergestelden zin, die ons mogten worden aangeboden, mits vooral niet uitvoeriger (opdat het niet wegens plaats- of tijdgebrek moet worden verschoven) mede deelen.

Wat de Natie verlangt.

De Natie verlangt, zegt men, eene Grondwetsherziening. Het grooter deel der Natie vindt de belastingen hoog; brood en vleesch duur: men wenschte de lasten verligt, de eetwaren goedkooper, de verdiensten vermeerderd, de uitgaven verminderd. Voor zoo veel men meent, dat herziening der Grondwet die begeerde veranderingen zal kunnen teweeg brengen, is de wensch daarnaar algemeen.

Maar schoon men naauwkeurig sprekende niet wel kan zeggen, dat de *Natie* algemeen zulk eene herziening der Grondwet, als het ontwerp der Commissie, door Z. M. daartoe benoemd, bevat, of zoo als de Tweede Kamer der Staten-Generaal die in algemeene trekken voorgesteld heeft, wenscht; groot is toch werkelijk het aantal van hen, die eene verbetering van onze staatsinstellingen begeeren, onder welke ook steller dezes zich rekent.

Maar wat is het nu hetwelk dezen verlangen? Verandering, verbetering. Maar waarin, en welke? Dit is veel minder bekend. Natuurlijk. Men wist sedert lang dat de Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, op eene enkele uitzondering misschien na, herziening verlangden. Maar vóór zij den 16den Maart jl. hunne meening en wenschen te kennen gaven, was het tamelijk onzeker, hoe veel of hoe weinig eenstemmigheid te dien aanzien tusschen hen bestond. Heerschte zulk eene onzekerheid aangaande de ware meening van eene vergadering als deze, oneindig veel grooter moet die zijn, wanneer het de meening van de menigte van hen geldt, die van de staatkunde niet hun dagelijksch werk maken en er niet toe geroepen zijn om van tijd tot tijd eene staatkundige geloofsbelijdenis in het publiek af te leggen. Moest de Koning het aan de Tweede Kamer doen vragen, welke veranderingen zij begeerde; hoeveel te minder kan men weten wat de *Natie* verlangt, die op eenige uitzonderingen na hieromtrent het stilzwijgen bewaard heeft? Om die wenschen te kennen zou men de burgers in sectiën moeten laten bijeenkomen, en hun gevoelen omtrent bepaalde punten vragen. Dan zou in een algemeen *Verslag* kunnen berigt worden, wat enkelen, wat de meerderheid, wat de groote, wat de overgroote meerderheid, wat men nagenoeg eenstemmig wenschte.

Wij hebben thans een liberaal Ministerie, hetgeen wil, dat de natie mederegeert. Maar wij twijfelen of het liberaal genoeg zij, ik zeg niet om het volk over de veranderingen, in de Grondwet daar te stellen, te laten *beslissen*, maar zelfs om het advies der Natie op gezegde wijze te vragen. Het vergenoegt zich tot nog toe met zich te beroepen op hen, die zich over het ontwerp der Commissie, hetzij in geschriften, hetzij in petitiën hebben uitgelaten. Wij mogen, naar het schijnt, daaruit opmaken, dat de meerderheid van dezen gunstig voor het ontwerp gestemd is. Op hunne beurt sporen zij, die met sommige hoofdbepalingen daarvan niet zijn ingenomen, hunne medeburgers, die op gelijke wijze denken, aan, om insgelijks van hunne zijde door afkeuring hun gevoelen kenbaar te maken. Zij doen wel: want er zijn er, die aan zoodanige petitiën nog al gewigt hechten, en daaruit eene gissing maken omtrent het algemeen gevoelen. Maar onze Natie bestaat uit omstreeks 3 millioen zielen. Wanneer wij nu de schoone sexe niet mede rekenen, die men de beleefdheid heeft buiten aanmerking te laten, als men van het volk of de natie spreekt, en de overige onmondigen, de kinderen uitzondert, dan zullen er iets minder dan een millioen overblijven, die of door naamteekening of door een kruisje zouden kunnen verklaren, of zij met het ontwerp in zijn geheel of ten deele ingenomen zijn. Maar laat het nu ook petitiën gaan regenen: laat, wat wel niet ligt iemand verwachten zal, die door een honderd-duizend-tal worden onderschreven, indien men dan zegt, dat daaruit het gevoelen der Natie ten klaarste gebleken is, dan zal men dit met hetzelfde regt doen, als wanneer men beweerde, dat de Tweede Kamer hare meening had doen kennen, wanneer zeven, zegge zeven Leden derzelve hunne meening hadden geopenbaard.

Vraagt men nu het volk zelf niet, en kan ook uit een heirleger van petitiën de ware meening der meerderheid met geene gewisheid worden opgemaakt, er is een andere weg, langs welken men omtrent sommige punten tot genoegzame zekerheid dienaangaande geraken kan. Het is die, waarbij men vraagt, welke meening *moet noodwendiger wijs* de meerderheid zijn toegedaan; wat *moet* die voor regt houden en door haar belang gevorderd rekenen. Laat ons dit vragen ten aanzien van een zeer belangrijk punt, waarover men zich op verschillende wijze heeft doen hooren, de *verkiezingen.* Voor zoo ver men met ons tegenwoordig kiesstelsel bekend is, *moet* men het afkeuren: want het is zoo ingerigt, dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal, die eene vertegenwoordiging van het Nederlandsche volk heet, niet gerekend kan worden van het volk zijn mandaat te hebben ontvangen. Aan te nemen is dus: slechts weinigen, namelijk sommigen dergenen, die in het tegenwoordige hoogst gebrekkige kiesstelsel voor zich zelve of ten behoeve van meeningen, die zij voorstaan, voordeel zien, wenschen het gehandhaafd. Doch ook dezen zullen zwijgen; want zij weten, dat hunne stem tot instandhouding daarvan thans niets zou vermogen. Een ieder, die over de zaak eenigermate heeft nagedacht, is overtuigd, dat een ander kiesstelsel moet en zal ingevoerd worden. Maar *welk* zal dat zijn; welke wijze van verkiezing wordt door de Natie of de meerderheid daarvan verlangd? Daar men over het algemeen het regt zijner naasten, voor zoo ver het met het eigene voordeel niet te zeer in conflict komt, wel wil laten gelden, maar een ieder toch zich zelven de naaste is, zoo kan het niet anders, of men is tegen zoodanig kiesstelsel, waarbij men zelf voor staatkundig onmondig wordt verklaard. Men zal het misschien kunnen dulden, dat een deel zijner medeburgers zoo behandeld wordt, als of zij *niet* tot het volk behoorden en dat men zonder hen over hen beschikke, maar zal er toch volstrekt niet mede ingenomen zijn, dat men zelf zoo wordt behandeld. Geschiedt dat, dan kan het niet anders, of men moet de regten van den mensch en van den burger gekrenkt rekenen. Toetsen wij nu daaraan het ontwerp der Commissie. De voorstanders van hetzelve verklaren luide, dat het, bepaaldelijk ook wat het daarin voorgedragen kiesstelsel betreft, aan de wenschen der Natie beantwoordt. Zij verkondigen dat, wanneer dit wordt ingevoerd, ook bij ons de Natie mede1regeren zal. Laat ons zien wat daarvan is. Volgens art. 72 en 74 des ontwerps zullen de leden der Staten-Generaal worden gekozen door de burgers, die eene som in de directe belastingen betalen, welke nader door de wet zal bepaald worden, maar die zij niet hooger stellen mag dan *f* 225 en niet lager dan *f* 20. Het voorloopig kiesreglement hetwelk het 4 art. is der additionele bepalingen, schrijft voor art. 2, dat de leden der nieuwe Kamers zullen worden gekozen door kiesvergaderingen, bestaande uit hen, die volgens de reglementen voor de stedelijke besturen en op de zamenstelling der provinciale Staten de vereischten bezitten om tot kiezers te worden benoemd. Bij dat art. heeft men, naar het schijnt, niet bedacht, dat daaronder niet begrepen zijn degenen, die wel de vereischte som in de directe belastingen betalen, maar nog niet lang genoeg in de stad hunner woning gevestigd zijn om als kiezers in aanmerking te kunnen komen, en men heeft tevens vergeten melding te maken van degenen, die den graad van doctor verkregen hebben. Volgens de naamlijst dergenen, welke op den 26sten Aug. 1847 aan het stedelijk bestuur van Leyden bekend waren de bevoegdheid te bezitten om tot kiezers te worden benoemd, was het getal hunner circa 370. Welligt, wanneer men hen, die art. 2 niet genoemd zijn, maar die men toch insgelijks in het stemregt wil doen deelen, er bijvoegt, zou dat getal de som van 450 kunnen bereiken, zoodat van de bevolking van Leyden één ingezeten op de 88 stemregt zal erlangen. Gesteld nu, dat na aftrek der vrouwen en kinderen slechts twintig overblijven, dan hebben van twintig burgers, van dezulke, van wie men zegt, dat zij in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten zijn, negentien het kostelijke regt van het aan te zien, dat die ééne zijne stem uitbrengt, terwijl zij met de onmondigen worden gelijk gesteld. De zoodanigen, die niet schroomen te verklaren, dat de Natie de regtstreeksche verkiezingen op den voet van de ontworpene Herziening verlangt, moeten dus of meenen, dat één even veel is als twintig, en dat men met regt van de *Natie* spreekt, als men een twintigste deel van haar bedoelt; of dat het $\frac{19}{20}$ deel, dus op $\frac{1}{20}$ na allen, het tegenovergestelde verlangen van hetgeen men zegt, dat de *Natie* verlangt, namelijk dat zij *niet* wenschen mede te regeren en deel te hebben aan de benoeming van hen, die wetten zullen maken, waaraan zij even goed als de overigen zullen moeten gehoorzamen. Wat de meerderheid van hen, die het geluk hebben tot het $\frac{1}{20}$ der uitverkorenen te behooren, verlangt, is onzeker: het zal daarvan afhangen of die meerderheid te vreden is, als slechts *hun* wordt toegestaan, waarop ook *anderen* regt hebben; dan of zij ook omtrent het regt van dezen niet onverschillig zijn. Maar wat de groote meerderheid (en $\frac{19}{20}$ mag toch wel voor eene *overgroote* meerderheid gehouden worden) *moet* verlangen, kan niet twijfelachtig wezen. Wat men ook zeggen mag, het is zoo goed als mathematisch gewis: verre weg het grootste deel der Natie verlangt het voorgestelde kiesstelsel *niet.* En wanneer nu een deel van het $\frac{1}{20}$ de Tweede Kamer der Staten-Generaal met petitiën gaat bestormen, ten einde haar ontzag in te boezemen en haar te doen gevoelen, dat de Natie volstrekt het nieuwe stelsel des ontwerps wil en het des noods met geweld zal afdwingen, dan schijnt men te wanen, dat die Kamer uit zeer onnoozele lieden is zamengesteld, welke geen onderscheid maken tusschen een betrekkelijk klein deel en het geheel; en dat ons volk, hetwelk anders als bezadigd en verstandig geroemd wordt, zoo onzinnig is, dat het zich in de weer zou stellen om aan de Staten een kiesstelsel af te dwingen, waarvan al het voordeel voor hen dit zou zijn, dat het zelf, op $\frac{1}{20}$ der meest gegoeden na, van alle deelneming aan de verkiezing van de *volks*vertegenwoordigers zou worden uitgesloten.

Maar zijn nu alle meerderjarige burgers in staat om uit eigene oogen te zien bij het kiezen van een vertegenwoordiger? Dit is eene geheel andere vraag, waartegen wij de vraag mogen overstellen; zijn allen, aan wie het ontwerp stemregt geeft, daartoe in staat? Ik meen mijne medeburgers, die, gelijk ik, het voorregt hebben tot het genoemde $\frac{1}{20}$ deel te behoren, niet te na te spreken met stoutweg te beweren, dat velen dezer daartoe evenmin in staat zijn. Ik vertrouw, dat velen hunner opregt genoeg zullen wezen toe te stemmen, dat het meerdere licht, hetwelk door een aantal vensterramen in hun huis doordringt, hetgeen hun het voordeel geeft om wat meer aan de schatkist te betalen en op de kiezerslijsten te paraderen, hun geen staatkundig licht aangebragt heeft, noch hen wijzer gemaakt dan degenen, die minder aan deuren- en venstergeld betalen. Maar dit is nu de vraag niet; die is: wat de natie verlangt. De 's Gravenhaagsche Petitionarissen van 8 Mei op de directe verkiezingen aandringende, meenen de Leden der Staten-Generaal te moeten beduiden, dat zij door directe verkiezingen geen algemeen stemregt bedoelen, en daar zij vreezen, dat dit welligt nog door de Heeren leden zou worden misverstaan, hebben zij de goedheid dit voor hen in het Fransch te vertalen en hun mede te deelen, dat dit *suffrage universel* beteekent. Wij gelooven het gaarne, dat zij dit niet verlangen, want wij zouden durven wedden, dat de petitie door zulken is onderteekend, die genoeg inkomen hebben om zich onder de staatkundig verlichten te mogen rekenen. Maar vraagt het aan de overige burgers, die zoodanig inkomen niet hebben; dezen zullen meenen, dat daaruit, dat iemands huis beter gemeubileerd is, nog niet volgt, dat ook zijne hersenkas rijker is gestoffeerd; en zij zullen het er voor houden, dat allen zonder onderscheid, ook de mingegoeden, bij eenen welbestuurden staat hetzelfde belang hebben.

Verlangt nu dat $\frac{19}{20}$ deel dan ook zelf zijne Afgevaardigden te benoemen? Ik geloof, dat een groot aantal hunner, en waarschijnlijk verre de meesten, bescheiden genoeg zijn om te erkennen, niet genoegzaam in staat te wezen om goede keuzen voor de Staten-Generaal te doen: maar zij erkennen daarom niet, dat zij deswege voor staatkundig onmondig moeten verklaard worden. Zij zien toch onder de hunnen niet weinigen, die tot zoodanige keus althans niet minder in staat zijn, dan degenen, aan wie die bij uitsluiting zou worden opgedragen. Dit achten zij onbillijk, en dus wel verre van te verlangen, dat het stelsel des ontwerps worde ingevoerd, moeten zij, voor zoo ver ze er kennis van dragen, wenschen, dat de Staten-Generaal niet op gelijke wijze hun regt mogen uit het oog verliezen. Zij moeten wenschen, dat hun gelegenheid gegeven worde om een' of meerderen, die zij kennen, en die zij weten meer verstand te hebben van politische zaken dan zij zelve bezitten, te bevolmagtigen, om met anderen op gelijke wijze verkozen mede te werken tot aanwijzing van hunnen vertegenwoordiger in de Staten-Generaal. Zij meenen, dat wanneer, zoo als de Commissie beweert, eene verkiezing bij trappen een onedelmoedig spel mag heeten, waarvan zij echter volstrekt niet overtuigd zijn, het wel althans met geen minder regt een onedelmoedig en daarenboven een in het oog loopend valsch spel mag genoemd worden, als men van mederegering des *volks* spreekt, terwijl slechts een zeer klein *deel* des volks bedoeld wordt. Zij meenen, dat, als men geen algemeen kiesregt bij directe benoemingen wil (waartegen ook in der daad met grond zeer veel te zeggen is), men, als men billijk en regtvaardig wil zijn, algemeen stemregt tot het benoemen van *kiezers* niet weigeren mag.

Bestaat nu ware liberaliteit daarin, dat men het regt van anderen erkent en hen dat evenzeer wil laten genieten, als men het voor zich zelven wenscht, dan is het niet twijfelachtig, dat hetgeen de overgroote meerderheid der Tweede Kamer in haar *Verslag* van den 16den Maart voorstelde: »de verkiezing te doen plaats hebben door kieskollegiën dadelijk door stemgeregtigden, wier bevoegdheid uit de wet zou voortvloeijen, te benoemen," veel liberaler is dan het ontwerp der Commissie. De wet kan toch de stembevoegdheid van andere voorwaarden, dan van die van het betalen eener zekere som in de belasting afhankelijk maken: en bleef zij ook een census vorderen, die kon veel lager gesteld worden dan bij directe verkiezingen; en alzoo een zeer veel grooter aantal burgers aan de mederegering des volks, waarvan de commissie spreekt, deel erlangen. Wij voor ons zijn van oordeel, dat men het verkiezingsstelsel zoo kan inrigten, dat *allen* konden medestemmen, zonder dat van die medewerking eenig gevaar voor den staat te vreezen ware: maar men zou daartoe welligt een eenigzins meer gecompliceerd stelsel noodig hebben dan men gaarne ingevoerd zag. Maar het zou ons verwonderen, indien de voorstanders van niet-regtstreeksche verkiezingen, voor zoo ver ook *dezen* geen algemeen stemregt mogten willen, zich uit het veld zouden geslagen wanen door de aanmerking der Commissie in het *Verslag* aan den Koning:

»Wil men de Kiezers door Stemgeregtigden doen aanwijzen, dan komt geen census te pas." Dat dan de census veel lager zijn kan en aan een veel grooter aantal burgers stemregt kan gegeven worden, is blijkbaar; maar dat die dan niet zou te pas komen, volgt uit de beginselen der ontwerpers niet in het minste: en hun bewijs is slechts eene magtspreuk.

Daar wij de orde, maar niet minder het regt beminnen, hopen wij, dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal bij haar gevoelen ten opzigte der verkiezingen, hetwelk inderdaad veel liberaler is dan dat des ontwerps, zal volharden: en met dezelfde overgroote meerderheid eene wet regtstreeksche verkiezingen voorstellende, die een aanmerkelijk deel der burgers zou verongelijken, zal verwerpen. Zij behoeft niet te vreezen daardoor zich te verzetten tegen den wensch der natie. De natie (of om meer naauwkeurig te spreken, het $\frac{19}{20}$ deel derzelve) begeert het waarlijk niet benijdenswaardige regt niet, om anderen de bevoegdheid te zien erlangen, hunne politische meening door stemming uit te drukken en zelf tot stilzwijgen veroordeeld te worden.

S.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd:

Js. van Ham,
van Leyden,
MET
MARIANNE MIOULET.

'S HAGE,
19 Mei 1848.

Eenige Kennisgeving.

Getrouwd:

Mr. S. EKAMA
EN
S. C. DE KLOPPER.

LEYDEN,
17 Mei 1848.

Getrouwd:

N. W. BEUZEMAKER,
Wed^r. van E. SCHOOR,
EN
J. VERLIND.

LEYDEN,
17 Mei 1848.

Eenige Kennisgeving.

Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER, G. W. K. VERBOON, geliefde Echtgenoot van

B. M. DRAIJER.

LEYDEN, 17 Mei 1848.

Heden overleed de Heer JOHs. VAN DER GAAG, voorheen *Timmerman en Molenmaker* alhier, in den gezegenden ouderdom van bijna 80 jaren.

LEYDEN,
13 Mei 1848.

W. CORDUWA.
ALBs. VAN LEEUWEN.
Executeuren Testamentair.

Heden overleed, tot onze innige droefheid, de jongste onzer lievelingen, CATHARINA ELISABETH, in den jeugdigen leeftijd van 18 maanden.

B. J. SCHMIER.
M. E. SCHMIER,
Geb. DE VETTE.

LEIDEN,
17 Mei 1848.

Koffijhuis Zomerzorg.

ZOMER-CONCERTEN,

onder Directie van den Heer **F. DUNKLER**, *Kapelmeester van het Muzijkcorps der Grenadiers.*

De Ondergeteekende heeft de eer aan de respective Leden der **Zomer-Concerten** te berigten, dat het eerste derzelve zal gegeven worden op Dingsdag den 23sten Mei 1848, des avonds ten 6 ure. Hij verzoekt daarbij beleefdelijk, dat de Begunstigers dier **Concerten**, voor dien tijd, voor zoover zij dit nog niet gedaan hebben, hunne namen op de daartoe gereed liggende Inteekeningslijst plaatsen, vermits niemand, onder welk voorwendsel ook, door introductie, toegang tot dezelve zal hebben, uitgenomen HH. Officieren en Studenten alsmede vreemdelingen.

De datums der overige **Concerten** zullen op de Toegangs-Kaart worden opgegeven.

J. COUVÉE Jr.

Uit een Vonnis door de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, op den 15den Februarij 1848 gewezen, behoorlijk geregistreerd op de expeditie den 3den Maart daaraanvolgende, blijkt, dat tusschen IZAAK KOREMAN en CORNELIA PIJKAAR, wonende te *Leyden*, **Scheiding van Tafel en Bed** is uitgesproken, waarvan aankondiging wordt gedaan bij deze ter voldoening aan art. 300 van het Burgerlijk Wetboek.

Voor uittreksel deugdelijk verklaard door mij ondergeteekende, Procureur bij de Arrondissements-Regtbank te Leyden, *en als zoodanig voor genoemde echtelieden geoccupeerd hebbende.*

JAC. HAZENBERG,
Procureur.

VERLOREN!

op den 14den en 15den Mei, reizende per Spoortrein van *Leyden* op *Rotterdam*, en van daar per Stoomboot naar *Zalt-Bommel:* **een SPAARBANK-BOEKJE**, op naam van C. VAN ENDE te *Leyden*, voor den vinder van geene waarde. — Die hetzelve gevonden heeft en terugbezorgt, zal honorens beloond worden. Adres: C. van ENDE, te *Zalt-Bommel.*

Binnen *Leyden* wordt *dadelijk* gevraagd eene **KEUKENMEID** of vaste **NOODHULP**, van de Protestantsche Godsdienst, goed kunnende Koken en tevens Huiswerk doende.

Nader informatiën in persoon, of met vrachtvrije brieven onder Letter **Q**, te bekomen bij den Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK, te *Leyden.*

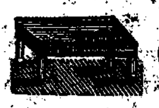

Door vertrek van hier naar elders wordt er eene **PIANO** (een Engelsche Vleugel) *TE KOOP* aangeboden, tegen *f* 250. Te bevragen op de Turfmarkt bij VAN ZELM.

RAPPORT EN MISSIVE

op den 11den Mei 1848

AAN DEN KONING,

gerigt door **G. Graaf SCHIMMELPENNINCK**, *Minister van Staat enz.*, wordt door de GEBROEDERS VAN CLEEF in *'s Gravenhage* en te *Amsterdam* heden uitgegeven, en aan hunne gewone Correspondenten verzonden à *f* 0.30.

PRÉSERVATION PERSONNELLE, (traduction en Français) avec 25 gravures coloriées. — Prix: 5 fr. sous enveloppe.

Traité médical sur le mariage et ses secrets désordres, sur les infirmités de la jeunesse et de l'âge mûr, résultats ordinaires des premières années de la vie qui tendent à détruire toute l'énergie physique et mentale, toute passion, enfin tous les attributs de la virilité; illustré de 25 figures coloriées, sur l'anatomie, la physiologie et les maladies des organes de la génération, expliquant clairement leur structures, usages et fonctions, et les déplorables effets produits sur eux par l'onanisme, les excès, etc., avec les observations pratiques sur les habitudes secrètes des colléges, la faiblesse nerveuse, la syphilis, le rétrécisement de l'urêtre, les indigestions, l'hypocondrie, la folie, es éruptions, les rhumatismes, la phthisie, etc.; par le Dr. SAMUEL LA'MERT, *Médecin Consultant*, Bedford-Square à *Londres*, membre de l'Université *d'Edimbourg*, membre honoraire de la société médicale de *Londres*, licencié au Collège des Pharmaciens de la même ville, etc., etc.

Incontestablement cet utile et curieux ouvrage devrait se trouver dans toutes les mains. (Trente mille exemplaires vendus en Angletterre en peu de de temps, prouvent suffisamment en sa faveur.)

Pour le recevoir *franco*, il suffit de remettre 5 fr. 50 c. au bureau de poste et d'en envoyer le mandat à Mr. C. C. VAN DER HOEK, Libraire à *Leide*, ou à B. TARRIDE, Editeur 8 Longue rue de l'Ecuyer, *Bruxelles.*

En vente à la Librairie J. LEDOYEN et LAROQUE Jeune, boulevard Montmartre, près le Théâtre des Variétés, à *Paris*, et chez M. CHAUMAS, Libraire à *Bordeaux*, fossés du Chapeau-Rouge.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 17 MEI.

	Laagst.Koers.	Hoogst.Koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld . à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$39\frac{3}{4}$	$40\frac{1}{8}$	$39\frac{3}{4}$
Dito Certificaten . . . » 3 »	$45\frac{1}{4}$	46	$45\frac{7}{16}$
Dito dito . . . . . . » 4 »	$58\frac{3}{4}$	$59\frac{3}{4}$	$58\frac{7}{8}$
C. I. Leening . . . . » 4 »	$57\frac{1}{2}$		
Amortisatie Syndicaat . . . . . » $3\frac{1}{2}$ »			
Handel-Maatschappij . . . . . . » $4\frac{1}{2}$ »	118		
Haarlemmermeer . . . . » 5 »	60		
Aandeelen Rijn-Spoorweg . . . » $4\frac{1}{2}$ »			
Aand. Holl. Spoorweg Maats. . .			
BELGIE, Certificaten . . . . » $2\frac{1}{2}$ »			
Dito Dito . . . . » $2\frac{1}{2}$ »			
Dito. bij ROTHSCHILD . . . . . . » $2\frac{1}{2}$ »			
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 £ » 5 »	$9\frac{1}{4}$	$9\frac{1}{2}$	$9\frac{1}{4}$
Dito dito Onbep. Stukken . . » 5 »	$8\frac{11}{16}$	$8\frac{7}{8}$	
Dito Binnenl. à 6 m. . . . . . . » 3 »	$15\frac{1}{2}$	$15\frac{7}{8}$	$15\frac{3}{4}$
Coupons Ardoins	$5\frac{3}{4}$	$6\frac{1}{8}$	
PORTUGAL, te Londen . . . . » 3 »	14		
Dito dito . . . . » 4 »	$14\frac{3}{4}$	$14\frac{7}{8}$	
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 » 5 »	86	$86\frac{3}{4}$	86
Dito dito 1828 en 1829 . . . » 5 »	85	$85\frac{1}{4}$	
Cert. bij dito 1831 en 1833 . . » 5 »	$69\frac{3}{4}$	70	
Dito bij HOPE . . . . » 4 »	$60\frac{3}{4}$	61	
Dito bij STIEGLITZ & Co. . . . » 4 »	$59\frac{1}{2}$	$60\frac{1}{2}$	
Certificaten te Hamburg . . . » 5 »			
Inschrijving in Assign. . . . . » 6 »			
Certificaten van Dito . . . . . » 6 »			
POLEN, Certificaten . . . . » 4 »			
Dito Aandeelen met Loting . . fl. 300 *f*			
Dito dito . . . . » 500 »			
PRUISSEN, Loten van 50 R. . . . » » »			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank » 5 pCt.			
Idem . . . . » 4 »			
Oblig. Metalliek . . . . » 5 »			
Idem . . . . » $2\frac{1}{2}$ »	$25\frac{5}{8}$	$25\frac{7}{8}$	$25\frac{5}{8}$
Aandeelen 28 Mei 1834 . . . *f* 500 *f*			
Idem 1 April 1839 . . . . *f* 250 *f*			
NAPELS, Certif. bij Lam. en Bouw. à 4 pCt.			
BRAZILIE, ... » 5 »	$69\frac{1}{2}$		
MEXICO, ... » 5 »			
AMERIKA, ... » 6 »			
Dito Bankactiën			
GRIEKENLAND, ... » 5 »			
VENEZUELA, ... » $2\frac{1}{4}$ »			

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.